

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om statsovertagelse og udlejning af jord.

[Af Flygaard (DR) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 169. Fremsat 10/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Forslaget går i korthed ud på, at staten pr. 1. januar 1982 skal overtage al privatejet jord i Danmark. Jord tænkes derefter udlejet på jordrentevilkår med fortrinsret for den hidtidige ejer.

Retsforbundets forslag rejser umiddelbart store juridiske, tekniske og praktiske problemer. Forslagsstillerne forestiller sig således, at en eventuel friværdi i jorden, der overtages, skal kompenseres med 6 pct. statsobligationer. Dette ville formentlig være i strid med grundlovens § 73 om beskyttelse af den private ejendomsret.

En konsekvens af forslaget er endvidere, at staten skulle stå som udlejer og dermed administrator af samtlige landets faste ejendomme. Dette ville kræve et ganske overordentlig stort administrationsapparat. Yderligere ville forslaget på helt uoverskuelig måde gribe ind i det eksisterende realkreditsystem og obligationsmarkedet.

Jeg kan derfor ikke støtte forslaget. I stedet mener jeg, at man kan drøfte det på et mere realistisk grundlag, og at interessen bør koncentrere sig om en fortsat anvendelse af skattelovgivningen til inddragelse af de samfundsskabte værdistigninger og om en vide-

reudvikling af de mange muligheder for påvirkning af arealanvendelsen, som bl. a. planlovgivningen og jordlovgivningen åbner mulighed for.

Jeg må på regeringens vegne afvise lovforslaget.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne vil gerne have ordet nu.

Flygaard (DR):

Retsforbundet har her fremsat et forslag til lov om statsovertagelse og udlejning af jord. Dette forslag har to hovedformål: dels at jord skulle kunne overtages uden købesum, dels at man, når vi igen kommer ind i en prisstigningsperiode, kunne inddrage de fremtidige værdistigninger.

Efter retsforbundets opfattelse indeholder forslaget også bestemmelser om erstatning, men disse erstatningssynspunkter rækker ikke længere, end at man kun vil give erstatning for den hidtidige anvendelse.

Efter retsforbundets opfattelse er det foreliggende forslag til en jordreform på mange måder at sidestille med en ØD-ordning. Vi vil gerne indrømme også over for landbrugsministeren, at vi her har fremsat et meget vidtgående forslag. Vi vil også gerne indrømme, at det rejser en række juridiske, tekniske, administrative og økonomiske problemer, men det har altså også et klart socialt og samfundsmæssigt sigte.

Den nuværende økonomiske situation viser, hvor sårbart samfundet er over for konjunktursvingninger, især når det er i nedadgående retning, og dette bør efter retsforbundets opfattelse medføre, at man ud fra flere synspunkter burde kunne blive enige om at skyde så mange af de konjunkturbestemte elementer ud som vel muligt.

Det er bl. a. på denne baggrund, at retsforbundets forslag om statsovertagelse af udlejning af jord skal ses. Med dette forslag ønsker retsforbundet at gennemføre – det vil vi gerne understrege – en nationalisering af jordværdierne, hvorved vi forstår, at disse værdier gøres til fælles eje, og at udbyttet af disse værdier tilfalder samfundet som udtryk for, at disse værdier er skabt af os alle i fællesskab.

[Flygaard]

Men retsforbundet ønsker lige så klart at præcisere, at det er imod en socialisering af jorden, hvorved vi forstår, at staten overtager driften af jorden. En sådan socialisering tror retsforbundet ikke på at der kommer noget godt ud af, fordi den vil fjerne et incitament til en mere produktiv indsats.

Retsforbundet ønsker i øvrigt med dette forslag klart at tilkendegive, at man vil respektere ejendomsretten til grundværdierne på reformtidspunktet og således over en år-række indrømme fuld erstatning til de nuværende ejere.

Retsforbundet ønsker i øvrigt at præcisere, at vi ønsker såvel den enkeltes brugsret som testationsret sikret og bevaret, og i den forbindelse vil jeg gerne tilføje følgende. Ejendomsret er jo mange ting: ejendomsret kan dels være et spørgsmål om panteret, dels om brugsret, dels om testationsret, så vi kan også anlægge det synspunkt, at det for så vidt kun er en ændring af ejendomsretten på et enkelt punkt i forbindelse med panteretten, vi ønsker at angribe.

Det er også retsforbundets opfattelse, at den nuværende økonomiske udvikling har medført en forøget debat om nye ejerformer, men retsforbundet må fastholde, at de natur- og samfundsskabte værdier og udbyttet af disse tilhører hele fællesskabet fuldt og udelt og således ikke kan gøres til genstand for nogen opdeling efter erhverv eller på anden måde.

Retsforbundet vil endelig også pege på, at det måske er nemmest set ud fra flere synsvinkler at gennemføre reformer i nedgangsperioder, fordi behovet træder stærkest frem dér, hvor erhvervsdrivende og parcelhusejere mister en større eller mindre del af deres egenkapital, uden at man af den grund kan sige, at der er handlet fornuftstridigt. I det omfang det skulle lykkes for retsforbundet at trænge mere eller mindre igennem med disse synspunkter, bliver det selvfølgelig en efterfølgende politisk opgave at fastholde vindingerne på det pågældende område.

Retsforbundet vil ikke med dette forslag give udtryk for, at det er den eneste måde, en så omfattende jordreform kan løses på, men vi mener, der er et klart behov for at få gang i denne diskussion: man har jo fra mange kredse peget på muligheden for nye ejerformer.

Det undrer mig en lille smule, at lovforslaget er blevet henlagt til landbrugsministeren. I gamle dage, hvor landbrugets jordværdi udgjorde en ganske betydelig del af den samlede jordværdi her i landet, havde det måske været meget naturligt, men tager man i betragtning, hvordan jordværdierne har udviklet sig for de forskellige sektorer af samfundet, synes det på nuværende tidspunkt mindre åbenbart, at man netop henfører det til dette ressortministerium. På den baggrund vil jeg også mene, at det måtte være hensigtsmæssigt, hvis lovforslaget blev henvist til behandling i skatte- og afgiftsudvalget.

Stavad (S):

Jeg ville gerne være venlig over for retsforbundet og ikke mindst over for retsforbundets ordfører, hr. Flygaard, men det foreliggende forslag om, at staten pr. 1. januar 1982 skal overtage al jord, forekommer mig at være urealistisk. Det er ikke bare et urealistisk forslag med hensyn til at få det vedtaget her i folketetinget, men hvis vi foretager det tankeeksperiment, at folketetinget gennemførte det foreliggende forslag, og forestiller os, at ingen samlede underskrifter for at få det udsat til efter et nyvalg, ville det stadig væk være et forslag, der frembyder mange problemer både med hensyn til de nuværende kreditorer, med hensyn til forvaltningen, med hensyn til, om lovforslaget er grundlovsstridigt, og ikke mindst med hensyn til de foreslåede erstatningsregler for dem, der skal afgive jorden, og de økonomiske konsekvenser af, at staten blev dømt til at betale en helt anden form for erstatning end den, der er skitseret i lovforslaget.

Hvis vi gennemfører tankeeksperimentet videre og forestiller os, at vi på trods af disse problemer vedtager forslaget, hvad ville det så indebære? Ville det indebære en række planlægningsfordele? Det kan jeg ikke få øje på i forslaget, det vil stadig væk være de nuværende ejere, der har fuld råderet og brugsret over den jord, som de har i øjeblikket. Vi kommer vel også i den situation, at man sælger brugsretten, selv om jeg godt ved, at retsforbundets ordfører vil benægte det. Men man ejer jo stadig væk de bygninger, der er beliggende på den lejede jord, og vil det, der sker, ikke bare være det, at man får en højere pris for bygningerne, altså at det kapitali-

[Stavad]

serer sig på bygningerne i stedet for på jorden? Dermed vil man ikke være kommet ret meget videre.

Vi har i socialdemokratiets principprogram stående en passus om jorden, og deri siger vi, at vi ønsker samfunds kontrol med jordens anvendelse. Det er noget andet end det forslag, vi har liggende her. Hvis vi ser på forslaget, som det er udformet, vil det ikke give os nogen som helst bedre mulighed for benyttelse af den danske jord og kontrol med, hvad jorden skal benyttes til. Vi har vores planlove, og de beskriver betydelig bedre end det foreliggende forslag, hvordan man skal benytte den danske jord. Det er jo også sådan i retsforbundets forslag, at hvis man skal afgive et lejet stykke jord på et eller andet tidspunkt til et andet formål, vil man også kunne kræve erstatning, fordi man tager lejeretten fra den nuværende lejer.

Jeg betragter forslaget som udtryk for retsforbundets ønske om at fremføre en principiel holdning og tror ikke engang, at retsforbundet selv ønsker, at det bliver vedtaget med de meget uoverskuelige konsekvenser, som en vedtagelse af forslaget ville indebære.

Jeg kan på socialdemokratiets vegne sige, at vi under ingen omstændigheder kan medvirke til gennemførelse af det foreliggende forslag.

Niels Anker Kofoed (V):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, har jeg lovet at komme med nogle bemærkninger om det af retsforbundet fremsatte lovforslag, som jo indtil nu ikke har fået nogen særlig positiv modtagelse af dem, der har været på talerstolen. Jeg må desværre sige til hr. Flygaard, at vi heller ikke rigtig kan gå ind for dette forslag. For det første er der det rent praktiske: hvordan forestiller man sig dog, at man kan få en sådan plan gennemført pr. 1. januar 1982? Hvordan med ejendomsbeskatningen, hvad skal værdien gå på? Og kan man få staten til at betale ejendomsskatter til kommuner og amter osv?

Filosofien er selvfølgelig fra retsforbundets synspunkt den gamle georgistiske, som man nu fremsætter igen, men den er jo fejl i sit teoretiske grundlag, det har tiden vist. Jeg kan huske en debat mellem en af retsforbundets virkelige skikkelser, hr. Starcke, og tidligere statsminister Erik Eriksen om grund-

skyldsproblemerne og jordværdierne. Da sagde Erik Eriksen til Starcke: ved du egentlig, hvor jordværdierne sidder, hvor er jordværdierne? Starcke tøvede lidt og svarede ikke. Så sagde Erik Eriksen til ham: de sidder såmænd her inden for øjenbrynene. Og det har han nok ret i. Jeg tror, Erik Eriksens konklusion er rigtig, for hvad er jordværdier? Hvis vi nu tager en almindelig landbrugsejendom i dag, har jorden så nogen som helst værdi? Nej, værdierne ligger i bygningerne. Hvis man tager brandforsikringsvurderingerne, bliver der i hvert fald overhovedet intet tilbage til jorden. Det kan jeg bevidne i udvalget, for jeg har selv set nogle beregninger over en ejendom, hvor bygningerne var forsikret til 5 mill. kr.; salgsværdien var måske 4 mill. kr. Når bygningsværdien er højere end handelsværdien, bliver der i hvert fald ingen jordværdi tilbage. Derfor er filosofien i dette forslag i bund og grund forkert.

Jeg kan også sige, at jordværdierne stiger jo ikke på grund af afkastningsevnen, det er helt andre faktorer, der influerer på værdistigninger. Hvis vi tager værdistigningerne i dette land i de sidste 10 år, hvad er det så, der er årsag til dem? Det er da ikke jorden. Og afkastningsevnen giver sig ikke udslag i værdistigninger på jorden. Det er helt andre faktorer, vel nok især indkomststigningen i samfundet. Hvis man tager indkomststigningsprocenten, så svarer den nøjagtigt til ejendomsværdistigningsprocenten.

Jeg beklager over for retsforbundet, at vi ikke kan støtte forslaget, men jeg synes alligevel, det er meget morsomt, at der kommer sådan et forslag en gang imellem; så kan vi da snakke lidt ideologi.

Burgdorf (KF):

Jeg bliver nok også nødt til at følge talerækken af nejsigere til dette lovforslag. Det er vistnok længe siden, vi her i folketinget har haft et lovforslag af så vidtrækkende betydning til behandling. Konsekvensen er helt uoverskuelig efter min opfattelse, og jeg tror også efter retsforbundets opfattelse. Men det er et forslag, der indeholder renlivet retsforbunds ideologi, vi her står over for, og det har man selvfølgelig lov til at fremsætte; det skal ikke bebrejdes dem. Men man må også kunne forstå, at når vi ser på dette lovforslag og dets konsekvenser, hvor man lader staten

[Burgdorf]

overtage ejendomsretten til al jord, både på land og i by, kan vi ikke være med. Det er renlivet socialisme efter vores opfattelse.

Ove Jensen (FP):

Retsforbundet har på mange områder en fornuftig indstilling til de forskellige samfundsproblemer, men når vi kommer til retsforbundets jordpolitik, hører fornuften efter vores opfattelse totalt op. Forslaget her er, som det er nævnt af andre partier, grundlovsstridigt, og det vil medføre en regulær socialisering af al Danmarks jord. Det vil fremskridtspartiet naturligvis ikke være med til.

Bjørn Poulsen (SF):

Indtil nu har det jo været meget negativt, men det synes jeg ikke der er nogen grund til at fortsætte med. SF er på mange områder meget enig med retsforbundet i de tanker, de fremsætter i dette forslag, og jeg tror såmænd, det er meget godt, at vi en gang imellem her i folketinget kommer til at diskutere spørgsmålet om, hvem der skal eje jorden, og hvorfor i alverden de skal det.

Men selve forslaget, som det ligger her, har efter vores opfattelse nok nogle mangler. Vi har aldrig kunnet forstå, hvorfor retsforbundet stoppede ved jorden, når man ville havde statsovertagelse, hvorfor man ikke er gået videre. Det er i hvert fald noget, vi aldrig rigtig har kunnet forstå, at den ideologi, man bygger på, har så meget med jord og så lidt med resten at gøre. Men o.k., det er noget, retsforbundet skal have lov til at have.

Nu var det meget sjovt at høre ikke mindst hr. Niels Anker Kofoed snakke om, at det er rart en gang imellem at kunne snakke ideologi. Nu har jeg været i folketinget i et par år, og jeg tror aldrig, jeg har set et forslag fra venstre, der kunne medføre, at man begyndte at diskutere venstres ideologi. Men lad det være en sidebemærkning. Det kan hr. Niels Anker Kofoed måske ikke gøre for.

Jeg synes, vi skal kigge på dette forslag i udvalget. Der er ingen tvivl om, at der er nogle enorme konsekvenser af et forslag som dette. Der er da heller ingen tvivl om, at der er administrative problemer. Jeg tror ikke, at det kan løse landbrugets problemer, det må jeg indrømme, det tror jeg ikke på, for her har hr. Niels Anker Kofoed jo trods alt ret;

det er ikke ligefrem jordpriserne, der gør, at dansk landbrug er ude i de helt store økonomiske problemer.

Men jeg synes, der er mange positive ting ved det lovforslag, man har fremsat. Jeg synes, det er godt, man ind imellem kan komme til at diskutere, hvem det er, der skal eje jorden, og hvorfor de skal gøre det.

Janne Normann (RV):

Lovforslaget om statens overtagelse af al jord i Danmark skal træde i kraft den 1. januar 1982, det er om 9 måneder. Det kan simpelt hen ikke lade sig gøre, men vi vil ved lejlighed drøfte emnet.

Kurt Hansen (VS):

Uanset at hr. Burgdorf ikke rigtig bryder sig om forslaget, vil jeg godt sige, at han tager fejl, når han karakteriserer forslaget som renlivet socialisme, og det vil jeg gerne bevise ved et citat fra forslagens bemærkninger. Der står:

»Forslagsstillerne vil gerne understrege, at de ubetinget er tilhængere af den private ejendomsret for så vidt angår værdier, som det enkelte menneske selv har skabt.«

Og med dette tænker retsforbundet jo også på bygninger, maskiner osv., så det er ikke renlivet socialisme, når det alene omhandler jorden.

Det er klart, at for os som socialister er kravet overtagelse af både jord og fast ejendom. Om det så lige skal være staten, der overtager al den faste ejendom, kan man med rimelighed diskutere. Vi lægger vægt på, at det er producenterne, at det er dem, der arbejder ude i de virksomheder, som de selv har skabt, og det er netop forudsætningen for, at man kan udvikle en demokratisk planøkonomi, hvor de folk, der arbejder med at frembringe værdier, rent faktisk er i stand til at styre den samfundsmæssige udvikling, så man kan få en produktion, der baserer sig på de behov, der faktisk er til stede, og ikke en markedsorienteret produktion, som er styret af nogle profitmotiver.

Det var lidt om socialisme, og jeg håber hermed jeg har klargjort, at hr. Burgdorf har taget fejl, og at der på ingen måde med dette forslag er tale om renlivet socialisme.

Om selve forslaget vil jeg sige, at der deri bestemt er ting, vi har sympati for. Som for-

[Kurt Hansen]

slaget er formuleret, er det jo meget bredt og generelt, og der er for mig at se en række uigennemsigtige elementer i det. Men selv om det ikke er socialisme, vil jeg sige, at principperne om, at vi får jorden taget bort fra en spekulationsmulighed, synes jeg bestemt er positive og rigtige. Om det skal gøres lige på denne facon, ved jeg ikke, men vi vil meget gerne diskutere disse ting videre med retsforbundet under flere forskellige former, både i udvalget og på andre måder. Jeg kan eksempelvis ikke gennemskue, hvordan det kommer til at ligge med erstatnings-spørgsmål.

Så vil jeg om dette med det grundlovsstridige, der har været nævnt af flere talere, afslutningsvis sige, at vedrørende dette spørgsmål vil vi finde, at selv om det var grundlovsstridigt, ville det være til at leve med for os.

(Kort bemærkning).

Burgdorf (KF):

Jeg takker hr. Kurt Hansen for hans, tror jeg, velmente belæring om, hvad socialisme er. Jeg tror da gerne, at hr. Kurt Hansen kender mere til socialisme, end jeg gør, men efter min opfattelse er statens overtagelse af privatejede værdier socialisering. Kan hr. Kurt Hansen ikke blive enig med mig i, at dette i hvert fald er en delsocialisme så?

Kurt Hansen (VS):

Jeg må sige til hr. Burgdorf, at delsocialismer opererer vi ikke med. Vi har desværre set en række tilfælde, hvor samfund, der kalder sig socialistiske, har udviklet sig i en retning, som vi bestemt må tage afstand fra, eksempelvis de totalitære østbureaukratier, som vi oplever dem, hvor der ikke er tale om, at det er producenterne, der har den kollektive ejendomsret; så delsocialismer, som nogle kunne finde på at kalde det, kunne bestemt også være af det onde.

Alfred Hansen (DR):

En vedtagelse af retsforbundets forslag om statsovertagelse og udlejning af jord vil være den største socialreform, der er vedtaget siden 1933.

Retsforbundet har en meget klar sondring mellem det, som den enkelte har skabt i kraft

af egen arbejdsindsats – og det mener vi at den enkelte skal have sin fulde ejendomsret til – og så de værdier, som den enkelte ingen indflydelse har på, de værdier, som er skabt i kraft af samfundets udvikling; vi er alle sammen med til at skabe disse værdier, hvad enten vi er forbrugere eller producenter eller begge dele.

Det er pudsigt at høre indlæggene fra ordførere som hr. Niels Anker Kofoed og hr. Burgdorf. Først hr. Burgdorf, som taler om den hellige almindelige ejendomsret. Jeg vil gerne spørge hr. Burgdorf: føler hr. Burgdorf ikke, at hvis jeg sælger min arbejdskraft for x kroner, bør jeg have den fulde ejendomsret til x kroner? Eller vil hr. Burgdorf foretrække, at hver gang jeg præsterer et stykke arbejde, udfører et arbejde, sælger min arbejdskraft, skal jeg brandskattes af samfundet, for at samfundet kan få nogle indtægter ind til løsning af vores fælles opgaver, som vel også hr. Burgdorf mener det danske samfund har.

Hr. Burgdorf taler jo sammen med de øvrige ordførere på højrefløjen imod indkomstskat, ja, går vi over til fremskridtspartiet, vil det have indkomstskatten fjernet. Retsforbundet vil også være med til at afvikle indkomstskatten og formindske skattetrykket på den arbejdende befolkning, men det, der gør, at retsforbundet tror på, at indkomstskatten kan nedbringes væsentligt, er, at vi kan anvise en alternativ indtægtskilde; det kan fremskridtspartiet ikke. Jeg synes, at såvel venstre som de konservative og fremskridtspartiet burde gå i tænkeboks for at få fundet ud af med sig selv, hvad man i grunden forstår ved ejendomsret. Jeg tror, der er behov for, at vi i folketinget får diskuteret, hvad vi i grunden forstår ved ejendomsret i 1981. Når jeg ser på de tvangsauktioner, der finder sted i øjeblikket med stadigt stigende styrke, i særlig grad inden for landbruget, men også inden for andre erhverv og i parcelhussektoren, må jeg konstatere, at den hellige almindelige ejendomsret ikke betyder så forfærdelig meget. Nej, hvad er det, de har? De har brug retten, og ejendomsretten rækker ikke længe, end kreditorerne tillader.

Det er også pudsigt at konstatere, at venstrefolk normalt ikke har noget imod, at man lejer jord hos naboen; det er meget almindeligt brugt, at man forpagter jord. Man vil altså godt forpagte jord af naboen, men man vil ikke leje jorden af samfundet.

[Alfred Hansen]

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører: når ikke socialdemokratiet kan tilslutte sig retsforbundets forslag, hvad vil socialdemokratiet så? For det er vel ikke sådan, hr. Stavad, at det bare er datoen den 1. januar 1982, der er anstødsstenen? For så er vi realpolitikere i retsforbundet, og vi kan måske godt strække os til den 1. januar 1983 eller 1984.

Jeg vil også godt til hr. Ove Jensen sige, at det er ikke fornuften hos retsforbundet, men vist desværre fatteevnen hos fremskridtspartiet, der hører op ved dette forslag.

Vi mener, at der er behov for at sikre de samfundsskabte værdier til samfundets kasse til løsning af vores fælles opgaver. Kun derved kan man sikre et liberalt samfund. Dette har intet med socialisme at gøre, det er en socialreform, og jeg vil anbefale hr. Burgdorf at foretrække retsforbundets model, hvis vi skal bevare et nogenlunde frit samfund af frie mennesker med en vis form for fri etableringsret. Jeg er bange for, at hvis det får lov at køre videre, vil hr. Burgdorf blive nødt til måske ad åre at acceptere en virkelig samfundsøvertagelse, en virkelig nationalisering, ikke bare af produktionsmulighederne, men også af produktionsmidlerne.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, der har vist forslaget en positiv interesse, og jeg vil også gerne sige tak til de ordførere, der, om end de har afvist forslaget, dog har gjort det på en behersket måde, således at vi har haft, i hvert fald indtil nu, en forholdsvis kultiveret debat. (*Munterhed*).

Jeg vil gerne om enkelte spørgsmål gøre nogle principielle betragtninger. Jeg vil gerne tage udgangspunkt i det, venstres ordfører, hr. Niels Anker Kofoed, var inde på. Han filosoferede jo en hel del over, at jorden egentlig slet ikke havde nogen værdi, og hvis man skal tage det for gode varer, kan jeg ikke se, ej heller ud fra hr. Niels Anker Kofoeds synspunkt, at spørgsmålet om erstatning bliver et særlig stort spørgsmål. Jeg finder ikke rigtig nogen sammenhæng i den argumentation, der bliver fremført fra venstres side. Det minder mig lidt om, at man fra mange sider ikke er interesseret i at få en særlig høj vurdering, men så kan der pludselig i forbindelse med beregningen af en kapi-

talvindingssskat eller andet opstå en vis interesse i at få vurderingen sat betydeligt op eller få et andet beregningsgrundlag.

Man kan ikke undre sig over, at hr. Burgdorf som repræsentant for det konservative folkeparti har en opfattelse, der afviger stærkt fra den, retsforbundet har givet udtryk for, men det hænger jo sammen med, at det ejendomsretlige synspunkt, som det konservative folkeparti står for, og det ejendomsretlige synspunkt, som retsforbundet står for, er alt andet end sammenfaldende. Retsforbundets ejendomsretlige synspunkt bygger på, at man kun kan påberåbe sig privat ejendomsret til de værdier, man selv har skabt; de værdier, der er skabt af naturen og af samfundets udvikling, kan den enkelte ikke påberåbe sig nogen ejendomsret til.

Jeg vil gerne i denne forbindelse minde om forløbet omkring 1919-lovgivningen. Da sagen kom til højesteret, viste det sig ikke at være nogen grundlovsstridig lov, og det hænger jo ganske klart sammen med, at højesteret og domstolene nok i det hele taget vil være meget tilbageholdende med at kende en lov grundlovsstridig, hvis det er således, at den politiske udvikling og almenvellet har tilsagt en omvurdering på en række områder.

Jeg vil gerne sige til SF og for den sags skyld også til venstresocialisterne, at vi bliver nok ikke enige om at trække bygninger og andre driftsmidler med, men jeg vil betragte det som noget positivt, at vi i hvert fald har en række fælles, sammenfaldende synspunkter omkring jordlovgivningen, og så synes jeg, det er mere positivt at søge en sådan lovgivning gennemført, at finde frem til, hvad man er enig om, fremfor altid at søge efter, hvor man måtte være uenig med andre.

Men jeg vil gerne pege på et enkelt forhold, hvor jeg godt vil give SF ret. Der er ingen tvivl om, at med den betydelige prisstigning, vi har oplevet gennem 1970'erne, har man fået en række debitorgevinster af et ganske betydeligt omfang, som der hverken ligger nogen umiddelbar erhvervs-mæssig eller arbejdsmæssig indsats bag ved i øvrigt, og det er ikke rimeligt, at sådanne gevinster ubeskåret kan tilfalde den, der tilfældigvis har kunnet tage gevinsten hjem.

Jeg vil gerne til slut bare sige til den radikale ordfører, at jeg synes, den radikale ordfører var meget beskeden, når der blev henvist til, at forslaget ikke kan gennemføres

[Flygaard]

med virkning fra 1. januar 1982. Det ved retsforbundet udmærket. Men vi har jo et hav af forslag, hvor vi har akkurat den samme problemstilling, og så ændrer man bare på datoen. Når man rykker til den tid, er der juridisk ikke nogen problemer.

Niels Anker Kofoed (V):

Klokken er jo ikke så mange endnu, så vi kan vel godt fortsætte lidt.

Der er én ting, som halter lidt i den retsforbundske filosofi og argumentation. Man siger nemlig, at man skal have ejendomsret til sit eget arbejde. Det næste, der står i lovforslaget, er, at man kan arve disse brug, og det vil sige, at man har arveret til en andens arbejde. Det må man jo have. Hvis nu en mand har opdyrket et stykke land, må den værdi, som han præsterer i eget arbejde, være hans. Det har han ejendomsret til. Næste generation kan så få retten overdraget, ejendomsretten til eget arbejde. Det må være den videre filosofi i disse ting. Derfor vil jeg fortsætte og sige: vi har jo masser af arealer i dette land. Den jyske hede, som var komplet værdiløs, opdyrkede man. Hvad samfundsskabt værdi er der dér? Hvad samfundsskabt værdi er der, hvis en mand har drænet med håndkraft og fået jorden til at give noget afkast? Så har han ejendomsret til det, for jorden havde nul værdi, da han kom derud. Den fik først værdi efter, at han havde drænet den.

Jeg skal ikke komme med flere bemærkninger her. Jeg vil bare sige, at det bliver interessant at snakke lidt mere om dette i udvalget, og jeg går da ud fra som givet, hr. formand, at dette forslag går i landbrugsudvalget, for jeg synes, det skal være et udvalg, som har visse forudsætninger for at bedømme dette lovforslag.

Ove Jensen (FP):

I anledning af hr. Alfred Hansens bemærkninger om fremskridtspartiets skattepolitik vil jeg da gerne benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at ud over regeringspartiet er fremskridtspartiet det eneste parti, der har fremlagt et nøje afstemt regnskab over, hvordan det er muligt at nedsætte indkomstskatten ganske kraftigt over en årrække for til slut totalt at afskaffe den. Det har vi gjort ved vores besparelsesforslag til finans-

loven sammenholdt med de store skatteindtægter, der er ved forbrugsafgifter, moms og andre ting, som jo udgør cirka halvdelen af de samlede skatteindkomster her i landet. Derfor er der mere hold og sammenhæng i fremskridtspartiets skattepolitik, end der er i retsforbundets. Det er der vist ingen der er i tvivl om.

Med hensyn til hr. Alfred Hansens bemærkninger om, at når jeg ikke kunne gå ind for forslaget, skyldtes det nok, at det var fatteevnen hos mig, det var galt med, må jeg sige, at hvis det er tilfældet, er det galt med fatteevnen hos et stort flertal af folketingets medlemmer her, da et stort flertal jo har afvist forslaget.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige til hr. Niels Anker Kofoed – det er vel næsten overflødigt, jeg tror udmærket, han ved det – at der i henhold til vurderingsloven også finder fradrag sted for forbedringer.

Det andet spørgsmål, som hr. Niels Anker Kofoed rejste, spørgsmålet om arveretten, var ulige mere interessant, fordi retsforbundet ikke er modstander af en arveret, der er baseret på en personlig indsats, og jeg kan vanskeligt forstå hr. Niels Anker Kofoeds bemærkninger derhen, at han skulle ønske at afskaffe denne arveret.

Alfred Hansen (DR):

Nej, hr. Ove Jensen, jeg tror slet ikke, at årsagen til, at f. eks. hr. Niels Anker Kofoed er imod forslaget, har noget som helst med hr. Niels Anker Kofoeds fatteevne at gøre. Han har nemlig forstået det, han er bare modstander af det.

Jeg er også overbevist om, at der findes en del socialdemokrater, måske nok blandt de ældre, som godt forstår retsforbundets jordpolitik, og jeg vil da opfordre hr. Stavad til engang ved lejlighed at sætte sig ind i, hvordan tingene hænger sammen.

Jord adskiller sig jo væsentligt fra andre værdier derved, at der ikke produceres mere af det. Vi har 44.000 km², hverken mere eller mindre, hvorimod bygninger, fabrikker, forretninger, tandbørster og andre ting kan vi bare producere noget mere af, hvis vi ønsker det.

[Alfred Hansen]

Jeg hæfter mig ved én væsentlig udtalelse i hr. Niels Anker Kofoeds første indlæg, og det var, at afkastningsevnen ingen indflydelse havde på jordpriserne. Det har hr. Niels Anker Kofoed sådan set ret i. Hvis vi ser på prisudviklingen – lad os så bare tage landbruget, det interesserer hr. Niels Anker Kofoed specielt, selv om jeg er enig med hr. Flygaard i, at det kun er en lille procentdel af jordværdien, der ligger i landbrugsområderne – viser det sig, at de priser, der har været på landbrugsejendomme de seneste år, overhovedet intet har haft med afkastningsevnen at gøre. Jeg vil gerne spørge hr. Niels Anker Kofoed: hvad er det i grunden, der har bestemt den til enhver tid værende pris på en landbrugsejendom, f. eks. fra 1972 til i dag?

Jeg vil også gerne spørge hr. Niels Anker Kofoed, om han mener, det er kommet hele befolkningen til gavn, at Danmarks jordværdier, som i 1960 var vurderet til 17 mia kr. – jeg gentager 17 mia kr. i 1960 – ved 17. alm. vurdering her til 1. april nok vil udgøre 300–350 mia kr. Det vil sige, at der rundt regnet har fundet en tyvedobling sted på 20–21 år. Er det kommet den nye generation til gavn, dem, der skal ud at købe i morgen og i overmorgen? Eller er det dem, som sad på jorden, som sad på gårderne, som sad på parcelhusene, og som havde værdierne i 1960?

Jeg vil også gerne lige til allersidst spørge hr. Niels Anker Kofoed, om ikke han er enig med mig i, at den værdistigning, som her har fundet sted, og som ikke er baseret på en produktion, er den væsentligste inflationskilde, vi har.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg skal ikke bruge lang tid til dette, for det er jo lidt vanskeligt, da der er forskellige faktorer, der skaber inflation, men den væsentlige faktor er, når der er indkomster, der ligger ud over den produktionsværdi, man har, for den afsætter sig. Det er jo ikke jorden som sådan, der har nogen som helst inflationsskabende værdi, men det er sådan, at

det er i faste ejendomme – som der rigtigt blev sagt – som der ikke bliver produceret mere af, forventningsværdien sætter sig. Det er forventningen om, at prisstigningerne fortsætter, og det har ikke noget med jordværdien som sådan at gøre. Men det synes jeg ikke vi skal diskutere, for så bliver vi ikke færdige på denne side af spisetid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Der er af hr. Flygaard stillet forslag om, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget, og af hr. Niels Anker Kofoed stillet forslag om, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Da der således foreligger 2 forslag om udvalgshenvisning, må der foretages afstemning. Da jeg ikke vil skabe unødige vanskeligheder ved en afstemning på dette tidspunkt, skal jeg lade afstemningen foretage i mødet på fredag.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det energipolitiske udvalg (25/3 81):

Udtræder: Christophersen (V)

Ny stedf.: Svend Erik Hovmand (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 26. marts 1981, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.18